

Osallistavan opetuksen järjestelmien rahoituslinjaukset

Lopullinen yhteenvetoraportti

EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

OSALLISTAVAN OPETUKSEN JÄRJESTELMIEN RAHOITUSLINJAUKSET

Lopullinen yhteenvetoraportti

Euroopan erityisopetuksen ja inklusiivisen opetuksen kehittämiskeskus (jäljempänä kehittämiskeskus) on riippumaton ja hallinnollisesti itsenäinen organisaatio. Kehittämiskeskusta osarahoittavat opetusministeriöt sen jäsenmaissa ja Euroopan komissio Euroopan Unionin (EU) Erasmus ja koulutusohjelman (2014–2020) toiminta-avustuksen kautta.

Yhteisrahoitettu
Euroopan unionin
Erasmus+ -ohjelmasta

Euroopan komission tuki tämän julkaisun tuottamiseen ei merkitse hyväksyntää sellaiselle sisällölle, joka edustaa vain kirjoittajien näkemyksiä, eikä komissio ole vastuussa tämän julkaisun sisältämän tiedon käytöstä.

Yksittäisten henkilöiden tässä asiakirjassa esittämät mielipiteet eivät välttämättä edusta kehittämiskeskuksen, sen jäsenmaiden tai Euroopan komission virallisia näkemyksiä.

Toimitus: Edda Óskarsdóttir, Amanda Watkins ja Serge Ebersold

Julkaisun lainaaminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan selkeästi. Raportin suomenkieliseen versioon tulee viitata seuraavilla julkaisutiedoilla: Euroopan erityisopetuksen ja inklusiivisen opetuksen kehittämiskeskus, 2018. *Osallistavan opetuksen järjestelmien rahoituslinjaukset: Lopullinen yhteenvetoraportti*. (E. Óskarsdóttir, A. Watkins ja S. Ebersold, toim.). Odense, Tanska

Tässä raportissa esitetyn tiedon saavutettavuuden helpottamiseksi raportti on saatavana myös saavutettavana sähköisenä versiona 25 kielellä. Sähköiset versiot löytyvät kehittämiskeskuksen sivustolta osoitteesta www.european-agency.org

Tämä on käännös alkuperäisestä englanninkielisestä tekstistä. Jos käännöksen tietojen tarkkuus on epävarmaa, tutustu alkuperäiseen englanninkieliseen tekstiin.

ISBN: 978-87-7110-786-9 (sähköinen)

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2018

Sihteeristö
Østre Stationsvej 33
DK-5000 Odense C Denmark
Puh.: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Brysselin toimisto
Rue Montoyer, 21
BE-1000 Brussels Belgium
Puh.: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

SISÄLLYS

JOHDANTO	5
Kumppanuushanke	6
HANKETOIMINTA JA MENETELMÄ	6
LINJAUKSIA KOSKEVIEN KYSYMYSTEN, TEKIJÖIDEN JA VAUHDITTAJIEN VIITEKEHYS	8
Monialainen kysymys 1: Sen varmistaminen, että oppijat pääsevät tehokkaasti mukaan asianmukaiseen koulutukseen	10
Monialainen kysymys 2: Koulutuksen kehittämisen edistäminen kohti osallistavaa opetusta	11
Monialainen kysymys 3: Innovatiivisen ja joustavan oppimisympäristön tarjoaminen	12
Monialainen kysymys 4: Läpinäkyvien ja vastuullisten osallistavaa opetusta edistävien järjestelmien takaaminen	13
LOPPUKOMMENTIT	15
VIITTEET	16

JOHDANTO

Neuvoston suositus yhteisten arvojen, osallistavan koulutuksen ja opetuksen eurooppalaisen ulottuvuuden edistämisestä esittää, että:

Yhteiskunnallisen yhteenkuuluvuuden parantamiseksi on välttämätöntä, että kaikille oppijoille, myös maahanmuuttajataustaisille, sosioekonomisesti huono-osaisille ja erityistarpeisille oppijoille ja vammaisille oppijoille – vammaisyleissopimuksen mukaisesti – varmistetaan tosiasiallinen ja tasavertainen pääsy korkeatasoiseen osallistavaan koulutukseen (Euroopan unionin neuvosto, 2018, s. 6).

Tutkimukset osoittavat, että rahoitusmekanismeilla on erittäin tärkeä rooli, koska ne vaikuttavat ratkaisevasti heikossa asemassa oleville oppijoille tarjottavan koulupaikan laatuun (OECD, 2012). Koulutuksen rahoitusjärjestelmillä on erittäin merkittävä tehtävä sen varmistamisessa, että kaikilla oppijoilla – myös sukupuolen, uskonnon, kykyjen, seksuaalisen suuntautumisen, sosiaalisen aseman tai etnisen taustan vuoksi syrjäytyneillä – on mahdollisuus osallistua osallistavaan opetusjärjestelmään kaikilla elinikäisen oppimisen tasoilla (UNESCO, 2009). Vaikka maat kohtaavat erilaisia haasteita liittyen rahoitukseen osallistavan opetuksen tukemiseksi, on tärkeää varmistaa, että käytettävissä olevia resursseja – henkilöstöä ja muita – käytetään parhaalla mahdollisella tavalla (UNESCO, 2017).

Osallistavan opetuksen järjestelmien rahoituslinjaukset (FPIES) -projektin lähtökohtana on, että päättäjät ympäri Eurooppaa tunnustavat, että rahoitusmekanismit ovat tärkeä toimintaväline epätasa-arvon vähentämiseksi koulutuksessa. Päättäjät tarvitsevat kuitenkin yksityiskohtaista tietoa rahoitusmekanismien vaikutuksesta osallistavaan opetukseen, ja tästä on hyötyä linjausten kehittämisessä.

FPIES-hanke on vastaus tähän linjauksia koskevaan yksilöityyn tarpeeseen. Vuosina 2016–2018 toteutettava hanke pohjautuu Euroopan erityisopetuksen ja inklusiivisen opetuksen kehittämiskeskukseen (kehittämiskeskus) aikaisempiin hankkeisiin: **Osallistavan opetuksen rahoittaminen – osallistavan opetuksen maakohtaisten järjestelmien kartoitus** (Kehittämiskeskus, 2016). FPIES -hanketta osarahoittavat kehittämiskeskus ja Euroopan komission **Erasmus+Avaintoimi 3 ”Eteenpäin suuntautuvat hankkeet”** -viitekehys. Tässä lyhyessä raportissa esitellään yhteenveto FPIES-hankkeesta.

Kumppanuushanke

Tämä hanke perustuu kahdeksan kumppanin väliseen suoraan yhteistyöhön:

Alankomaiden, Italian, Liettuan, Norjan, Portugalin ja Slovenian opetusministeriöt, kehittämiskeskus ja **Universitat Ramon Llull**. Viimeksi mainittu toimii ulkopuolisena arvioijana kohdistuen huomionsa projektitoimintaan ja tuloksiin.

FPIES-hankkeen tavoitteena on tutkia järjestelmällisesti erilaisia lähestymistapoja koulutuksen rahoittamiseen ja määrittellä koulutuksen eriarvoisuuden vähentämiseen tähtäävä tehokas rahoituspolitiikan kehys.

FPIES-hankkeen lähtökohtana on, että nykyiset rahoituksen viitekehykset kaikissa maissa perustuvat koulutusjärjestelmiin, joiden tavoitteena on olla yhä osallistavampia. Maat ovat kehittäneet näitä rahoituksen viitekehyksiä, jotta sidosryhmät voivat toteuttaa osallistavan opetuksen periaatteita tehokkaammin.

Hanketoiminnassa keskityttiin erityisesti tutkimaan rahoituksen jakamisjärjestelmiä kuudessa kumppanuusmaassa.

HANKETOIMINTA JA MENETELMÄ

FPIES-hankkeen *käsitteellinen viitekehys* (Kehittämiskeskus, painossa a) perustuu olemassa olevaan tutkimustietoon (etenkin Kehittämiskeskus, 2016). Käsitteellisen viitekehyksen tehtävä oli ohjata hankkeen tiedonkeruuta ja tarjota kehys hankitun tiedon analysointiin.

FPIES-hankkeen tiedonkeruuta tukeva menetelmä oli vertaisoppimiseen perustuva lähestymistapa. Tämä voi helpottaa itsearviointia ja kokemustenvaihtoa tukemaan pitkän aikavälin politiikan kehittämistä ja täytäntöönpanoa osallistujamaissa.

Tärkeimmät vertaisoppimistoimet käsittivät kuusi maakohtaista opintovierailua: yksi kuhunkin kumppanimaahan. Jokaisella maakohtaisella opintovierailulla oli mukana laaja joukko isäntämaan sidosryhmien ministeriö-, kunta- ja koulutason edustajia ja ministeriötason vierailijoita kolmesta yhteensä viidestä muusta kumppanuusmaasta. Maakohtaisten opintovierailujen osallistajat sitoutuivat lukuisiin ennalta sovittuihin toimiin ja keskusteluihin tutkiessaan perusteellisesti kunkin maan rahoitusjärjestelmää koskien erityisopetusta ja osallistavaa opetusta. Tavoitteena oli kartoittaa nykyisen mallin ominaisuudet, haasteet ja mahdollisuudet. Nämä maakohtaiset linjauksia koskevat

vuoropuhelut tuottivat metatason tietolähteitä, jotka toimivat hankkeen analyysien pohjana. Ne tallennettiin seuraavasti:

- **Maaraportit:** Maaraporteissa yksilöidään rahoituksen, hallinnon ja valmiuksien keskeiset vahvuudet ja haasteet maiden osallistavan opetuksen järjestelmien tukemiseen. Maaraportit tehtiin ennen maakohtaisia opintovierailuja. Ne viimeisteltiin maakohtaisten opintovierailujen jälkeen vierailujen aikana saadun tiedon ja käytyjen keskustelujen pohjalta.
- **Maakohtaisten opintovierailujen raportit:** Maakohtaisiin opintovierailuraportteihin on kirjattuna tärkeimmät keskustelut ja opitut seikat jokaiselta vierailulta. Raportit tarjoavat yhteenvedon vierailuista ja kattavat analyysit keskusteluista.

Tietoa maakohtaisista opintovierailuista ja raporteista on saatavilla kumppanien verkkosivuilla, koskien **Alankomaita, Italiaa, Liettuaa, Norjaa, Portugalia ja Sloveniaa**.

FPIES-hankkeen **yhteenvetoraportti** (Kehittämiskeskus, 2018) kokoaa yhteen kaikkien hanketoimintojen, maakohtaisten raporttien, maakohtaisten opintovierailujen ja maakohtaisten opintovierailujen raporttien tulokset. Se tuo esille rahoituskysymyksiä, -tekijöitä ja erittäin tärkeitä toimintavälineitä koulutuksen eriarvoisuuden vähentämiseksi tehokkailla, kustannustehokkailla ja oikeudenmukaisilla rahoitusmekanismeilla.

FPIES-hankkeen tärkein tuotos on *Linjausten ohjauskehys* (Kehittämiskeskus, painossa b), joka perustuu yhteenvetoraportissa esitettyihin hankkeen tuloksiin.

Linjausten ohjauskehys -raportin kohdeyleisö ja sen mahdolliset käyttäjät ovat osallistavaa opetusta koskevien linjausten ja päätösten tekijät, jotka toimivat eri järjestelmätasolla – kansallisella, alueellisella ja paikallisella. *Linjausten ohjauskehys* -raportti sisältää seuraavat:

- katsauksen **linjausten osa-alueisiin** tukemaan kattavaa politiikkaa osallistavan opetuksen järjestelmien rahoittamiseen
- **linjausten kehysten** esittelyn, jossa korostetaan monialaisia linjauskysymyksiä, kuten myös linjausten päämääriä ja tavoitteita, jotka muodostavat kattavan osallistavan opetusjärjestelmän rahoituspolitiikan (yhteenveto seuraavassa kappaleessa)
- **itsearviointityökalun**, joka perustuu esitettyyn toimintakehykseen. Tämä on kehitetty tukemaan päättäjiä heidän pohdinnoissaan ja keskusteluissaan koskien osallistavan opetuksen rahoituslinjauksia.

Tämän rahoituksen *Linjausten ohjauskehys* -raportin yleinen tarkoitus on tukea kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla päättäjien välisiä tulevia keskusteluja koskien osallistavien opetusjärjestelmien rahoituslinjauksia. Kaikki kehittämiskeskuksen jäsenet ymmärtävät, että tällaiset keskustelut ovat ratkaisevan tärkeitä kyseisten järjestelmien täytäntöönpanon, vastuullisuuden ja hallinnon parantamiseksi.

LINJAUKSIA KOSKEVIEN KYSYMYSTEN, TEKIJÖIDEN JA VAUHDITTAJIEN VIITEKEHYS

Osallistavan opetuksen rahoittamista koskevassa politiikan kehityksessä rahoitusta ei tule pitää itsetarkoituksena. Se on enemminkin työkalu edistämään ja varmistamaan osallistavan opetuksen järjestelmiä, jotka tarjoavat laadukkaita koulutusmahdollisuuksia kaikille oppijoille.

FPIES-hanketulokset yhdistävät osallistavan opetuksen järjestelmien rahoitusmekanismit tärkeisiin toimintavälineisiin, jotka tukevat tehokkaiden ja kustannustehokkaiden osallistavan opetuksen linjausten toteuttamista. Maiden osallistavan opetuksen linjaukset on sisällytetty osallistavan opetuksen monen tason ja monien sidosryhmien järjestelmiin kattaen yleis- ja erityisopetuksen. Näihin järjestelmiin sisältyy ministereidenvälisiä ja monialaisia mekanismeja ja niihin sisältyy ei-koulutuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat oppijoiden pääsyyn korkealaatuiseen osallistavaan opetukseen. Eli rahoitusmekanismien tehokkuus ja kustannustehokkuus riippuu resurssointiin tarvittavista olennaisista toimintavälineistä, joihin sisältyvät välineet ja resurssit yhdenmukaisesti toimintakehykseen toimielinten väliselle yhteistyölle ja koordinoitulle tarjonnalle (Kehittämiskeskus, 2016; 2018).

Nämä perustavanlaatuiset aiheet yhdistävät osallisuutta edistävien opetusjärjestelmien rahoitusmekanismit neljään monialaiseen kysymykseen. Nämä **kysymykset** kehystävät osallistavan opetuksen laadun ja sen kustannustehokkuuden tärkeiksi aiheiksi tai linjausten eri ulottuvuuksiksi ja ne tulee ottaa huomioon, kun toimeenpannaan tehokkaita korkealaatuisia ja kustannustehokkaita osallistavan opetuksen linjauksia.

Nämä kysymykset linkittyvät lukuisiin erittäin tärkeisiin rahoitustekijöihin, jotka määrittävät oikeudenmukaisen, tehokkaan ja kustannustehokkaan osallistavan opetuksen. Tekijät taas puolestaan linkittyvät tärkeisiin rahoituksen **vauhdittajiin**, jotka on katsottu olennaisiksi tehokasta rahoituspolitiikkaa toimeenpantaessa (Kehittämiskeskus, 2018.) Yhdessä kysymykset, tekijät ja vauhdittajat muodostavat alustavan viitekehysten osallistavan opetuksen järjestelmille tärkeiden rahoituksen ja resurssien tarjonnalle.

Monialainen kysymys 1: Sen varmistaminen, että oppijat pääsevät tehokkaasti mukaan asianmukaiseen koulutukseen

Sellaisten syrjäyttävien rakenteiden estäminen, jotka kieltävät oppijoilta oikeuden koulutukseen ja osallistavaan opetukseen ja/tai tarpeettomasti leimaavat oppijat erityisopetuksen tarvitsijoiksi virallisella päätöksellä. Tätä kysymystä tukeva tärkeä viesti on rahoittaa sellaisia strategioita, jotka johtavat opetuksen osallistamiseen, ei syrjäytymiseen.

Tämän kysymyksen takana vaikuttavat tärkeät resursointitekijät ja toisiinsa kytkeytyvät tärkeät vauhdittajat ovat:

Tärkeimmät resursointitekijät	Tärkeimmät vauhdittajat
Poliittinen sitoutuminen siihen, että kaikilla oppijoilla on oikeus koulutukseen	<ul style="list-style-type: none"> • Taloudellinen sitoutuminen kohti osallistavaa opetusta • Sitoutuminen kaikkien huippuosaamiseen • Investoinnit monipuolisten tukitoimien kehittämiseen oppijoille
Osallistavan opetuksen sisällyttäminen paikallisella tasolla soveltamalla yhteisölähtöistä lähestymistapaa	<ul style="list-style-type: none"> • Osallistavan opetuksen sisällyttäminen keskeiseksi tehtäväksi ja vastuualueeksi kaikilla päätöksentekotasolla • Koulujen sosiaalisen vastuun kehittäminen kohti osallistavaa opetusta
Koulutuksen kehittämisen edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> • Kestävän tasapainon varmistaminen koko koulun (suoritusaste) rahoituksen ja tarpeisiin perustuvan (panos) rahoituksen välillä • Sellaiset resursointimekanismit, jotka rohkaisevat osallistavien oppimisyhteisöjen kehittämistä

Monialainen kysymys 2: Koulutuksen kehittämisen edistäminen kohti osallistavaa opetusta

On vältettävä osallistavaa opetusta heikentäviä rahoitusmekanismeja. Joustavien rahoitusjärjestelmien on varmistettava, että oppimisyhteisöjä kehitetään kehittämällä innovatiivisia ja joustavia opetusmuotoja, jotka yhdistävät suorituskyvyn ja tasavertaisuuden. Tätä kysymystä tukeva tärkeä viesti on kannustaa koulutyöstä vastaavia ottamaan vastuu kaikkien oppijoiden tarpeiden huomioimisesta.

Tämän kysymyksen takana vaikuttavat tärkeät resursointitekijät ja toisiinsa kytkeytyvät tärkeät vauhdittajat ovat:

Tärkeimmät resursointitekijät	Tärkeimmät vauhdittajat
Kannustimien tarjoaminen tukea antavan oppimisympäristön luomiseen	<ul style="list-style-type: none"> • Taloudellinen tuki kouluille ja oppijoille, jotka ovat vaarassa alisuoriutua • Resurssimekanismit, jotka edistävät oppimisverkostoja
Koulun itsenäisyyden edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> • Julkisen rahoituksen joustava käyttö • Organisaatiotason joustavuus
Osallistavan opetuksen sisällyttäminen tukea antaviin laadunvarmistusmekanismeihin koulutasolla	<ul style="list-style-type: none"> • Tuki hajautetulle johtajuudelle • Riittävä yhdistelmä keinoja tukea antaville, innovatiivisille oppimisympäristöille

Monialainen kysymys 3: Innovatiivisen ja joustavan oppimisympäristön tarjoaminen

Tehottomat rahoitusmekanismit kannustavat syrjintään ja syrjäytymiseen, kun opetus ja tuki yleisopetuksen oppimisympäristössä katsotaan riittämättömäksi kohtaamaan oppijoiden tarpeet. Tämä saattaa johtaa siihen, että sidosryhmät kokevat erityisoppimisympäristöjen (esim. erillisten koulujen ja luokkien) tarjoavan joillekin oppijoille parempaa koulutustukea. Tätä kysymystä tukeva tärkeä viesti on, että tehokkaat rahoitusmekanismit kannustavat osallistavaan opetukseen, kun ne edistävät valmiuksia lisääviä mekanisme, jotka kannustavat sidosryhmiä kehittämään innovatiivisia ja joustavia yleisopetuksen oppimisympäristöjä kaikille oppijoille.

Tämän kysymyksen takana vaikuttavat tärkeät resursointitekijät ja toisiinsa kytkeytyvät tärkeät vauhdittajat ovat:

Tärkeimmät resursointitekijät	Tärkeimmät vauhdittajat
Valmiuksien kehittämisstrategioiden laatiminen	<ul style="list-style-type: none"> • Paikallisten yhteisöjen, koulujen ja oppijoiden kannustaminen
Erityisoppimisympäristöjen mahdollisuus toimia resurssina yleisopetuksen oppimisympäristöille	<ul style="list-style-type: none"> • Erityisoppimisympäristöjen kannustaminen toimimaan resurssikeskuksina • Osallistavaan opetukseen liittyvien kysymysten sisällyttäminen erityisoppimisympäristöissä työskentelevien ammattilaisten perus- ja jatkokoulutukseen
Osallistavan opetuksen sisällyttäminen ammatilliseen kehittämiseen	<ul style="list-style-type: none"> • Osallistavan opetuksen sisällyttäminen opettajan koulutukseen opettajien ammattikoulutuksessa ja peruskoulutuksessa • Johtamisvalmiuksien edistäminen osallistavan opetuksen kehittämisessä • Vanhempien ottaminen mukaan koulutus- ja kehittämistilaisuuksiin

Monialainen kysymys 4: Läpinäkyvien ja vastuullisten osallistavaa opetusta edistävien järjestelmien takaaminen

Ne resurssien jakamismekanismit, jotka edistävät oppijoiden leimaamista sen sijaan, että tunnistettaisiin koulutuksen tuen ja tarjonnan kehitystä vaativat alueet, ovat pitkällä aikavälillä kustannustehottomia ja epäoikeudenmukaisia. Tehoton monialainen yhteistyö (esim. terveydenhoidon ja sosiaalisen suojelun palvelut) saattaa johtaa palvelujen päällekkäisyyksiin ja epäjohton mukaisiin lähestymistapoihin. Tätä kysymystä tukeva tärkeä viesti on, että rahoitus- ja resurssijärjestelmät, jotka tasapainottavat tehokkuus-, vaikuttavuus- ja tasavertaisuuskysymyksiä, liittyvät selkeästi sääntelykehyksiin, joissa keskitytään yleiseen hallintojärjestelmään, vastuullisuuteen ja parantamiseen.

Tämän kysymyksen takana vaikuttavat tärkeät resursointitekijät ja toisiinsa kytkeytyvät tärkeät vauhdittajat ovat:

Tärkeimmät resursointitekijät	Tärkeimmät vauhdittajat
Verkostoitumisstrategiat, jotka edistävät osallistavaa opetusta edistävien järjestelmien integroitumista	<ul style="list-style-type: none"> Hallinnon sisällyttäminen kouluun ja paikallisiin verkostoihin monialaisissa ja ministeriöiden välisissä puitekehyksissä
Siirtyminen menettelyllisistä valvontamekanismeista osallistuvan opetuksen järjestelmään	<ul style="list-style-type: none"> Rahoituksen yhdistäminen näyttöön perustuvaan resurssien suunnitteluun Valvontamekanismien kehittäminen niin, että ne ylittävät hallinnolliset vaatimukset Rahoitustietojen kartoitus suhteessa osallistavan opetuksen tavoitteisiin Osallistavan opetuksen sisällyttäminen raportointi- ja tiedonvälitysmekanismeihin
Osallistavan opetuksen sisällyttäminen laadunvarmistusjärjestelmiin	<ul style="list-style-type: none"> Olemassa olevien arviointimenetelmien kehittäminen ottamalla osallistavan opetuksen kysymykset huomioon laadunvarmistusjärjestelmän tärkeimpinä vauhdittajina Selkeän osallistavan opetuksen laadunvarmistusjärjestelmän kehittäminen

LOPPUKOMMENTIT

Osallistavan opetuksen rahoittaminen -hankkeen tulokset ja kaikki FPIES-hankkeen toimet (Kehittämiskeskus, 2016; 2018) osoittavat, että ei ole ihanteellista tapaa rahoittaa osallistavaa opetusta. Todellakin, kuten *Komission tiedonannossa Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle* korostetaan:

Ei... ole takeita siitä, että julkisten menojen lisääminen tuottaisi automaattisesti parempia tuloksia. Kun PISA-tuloksia [kansainvälinen oppimistulosten arviointiohjelma] ja esikoulu- ja kouluopetukseen osoitettujen julkisten varojen määrää verrataan toisiinsa, havaitaan itse asiassa suuria eroja siinä, miten tehokkaasti jäsenvaltiot käyttävät resurssejaan. Tämä vertailu osoittaa, että on ratkaisevan tärkeää lisätä koulutusjärjestelmän tehokkuutta, eli käyttää rajallisia resursseja parhaalla mahdollisella tavalla laadun, tasapuolisuuden ja tulosten varmistamiseksi (Euroopan komissio, 2016, s. 3).

Maiden osallistavan opetuksen linjaukset on sisällytetty osallistavan opetuksen monen tason ja monien sidosryhmien järjestelmiin kattaen yleis- ja erityisopetuksen. Nykyisessä muodossaan nämä osallistavan opetuksen järjestelmät ovat paljon monimutkaisempia kuin yleisopetuksen järjestelmät. Ne kehystävät sitä tietä, jonka maat kulkevat kohti osallistavaa opetusta.

Kuten Euroopan unionin neuvosto (2017) suosittelee, kaikkien koulutuksen osa-alueiden kattaminen elinikäisen oppimisen näkökulmasta vaatii ministereidenvälisiä ja monialaisia kysymyksiä. Se edellyttää myös sellaisten ei-koulutuksellisten näkökohtien sisällyttämistä, jotka vaikuttavat oppijoiden pääsyyn korkealaatuiseen osallistavaan opetukseen (ibid.).

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että FPIES-hankkeen tulokset yhdistävät tehokkaat ja kustannustehokkaat osallistavan opetuksen järjestelmät neljään monialaiseen kysymykseen. Nämä monialaiset kysymykset, joita tukevat linjausten päämäärät ja tavoitteet, ovat tärkeimpiä helpottavia tekijöitä tukemaan opetuksen eriarvoisuutta vähentävien tehokkaiden ja kustannustehokkaiden osallistavien opetusjärjestelmien kehitystä.

VIITTEET

Euroopan erityisopetuksen ja inklusiivisen opetuksen kehittämiskeskus, 2016. *Financing of Inclusive Education: Mapping Country Systems for Inclusive Education [Osallistavan opetuksen rahoittaminen: Osallistavan opetuksen maakohtaisten järjestelmien kartoitus]*. (S. Ebersold, toim.). Odense, Tanska. www.european-agency.org/resources/publications/financing-inclusive-education-mapping-country-systems-inclusive-education (Viimeksi luettu lokakuussa 2018)

Euroopan erityisopetuksen ja inklusiivisen opetuksen kehittämiskeskus, 2018. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Resourcing Levers to Reduce Disparity in Education [Osallistavan opetuksen järjestelmien rahoituslinjaukset: Toimintavälineiden resursointi epätasa-arvon vähentämiseksi koulutuksessa]*. (S. Ebersold, E. Óskarsdóttir ja A. Watkins, toim.). Odense, Tanska. www.european-agency.org/resources/publications/fpies-synthesis-report (Viimeksi luettu lokakuussa 2018)

Euroopan erityisopetuksen ja inklusiivisen opetuksen kehittämiskeskus, painossa a. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Project Conceptual Framework [Osallistavan opetuksen järjestelmien rahoituslinjaukset: Hankkeen käsitteellinen viitekehys]*. (E. Óskarsdóttir, A. Watkins ja S. Ebersold, toim.). Odense, Tanska

Euroopan erityisopetuksen ja inklusiivisen opetuksen kehittämiskeskus, painossa b. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Policy Guidance Framework [Osallistavan opetuksen järjestelmien rahoituslinjaukset: Linjausten ohjauskehys]*. (A. Watkins, E. Óskarsdóttir ja S. Ebersold, toim.). Odense, Tanska

Euroopan komissio, 2016. *Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Koulutuksen parantaminen ja nykyaikaistaminen*. COM/2016/0941 final. Bryssel: Euroopan komissio. eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=COM:2016:941:FIN (Viimeksi luettu lokakuussa 2018)

Euroopan unionin neuvosto, 2017. *Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät osallistamisesta monimuotoisessa ympäristössä laadukkaan koulutuksen tarjoamiseksi kaikille*. (2017/C 62/02). eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2017.062.01.0003.01.FIN&toc=OJ:C:2017:062:FULL (Viimeksi luettu lokakuussa 2018)

Euroopan unionin neuvosto, 2018. *Neuvoston suositus annettu 22. päivänä toukokuuta 2018 yhteisten arvojen, osallistavan koulutuksen ja opetuksen eurooppalaisen ulottuvuuden edistämisestä.* (2018/C 195/01). Bryssel: Euroopan unionin neuvosto. eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32018H0607%2801%29 (Viimeksi luettu lokakuussa 2018)

OECD, 2012. *Equity and Quality in Education: Supporting Disadvantaged Students and Schools [Tasavertaisuus ja laatu koulutuksessa: Heikossa asemassa olevien oppilaiden ja koulujen tukeminen].* Pariisi: OECD Publishing

UNESCO, 2009. *Policy Guidelines on Inclusion in Education [Inklusiivisen koulutuksen linjaukset].* Pariisi: UNESCO

UNESCO, 2017. *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education [Ohjeita osallistamisen ja tasavertaisuuden edistämiseen koulutuksessa].* Pariisi: UNESCO

Sihteeristö:

Østre Stationsvej 33
DK-5000
Odense C
Denmark
Puh.: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Brysselin toimisto:

Rue Montoyer 21
BE-1000
Brussels
Belgium
Puh.: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

www.european-agency.org